

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEPHONE: (312) 585-9500

Vol. LXIX Kaina 15 c. PIRMADIENIS, MONDAY — BIRŽELIS — JUNE 2, 1975 Nr. 127

L. K. B. Kronika Nr. 15

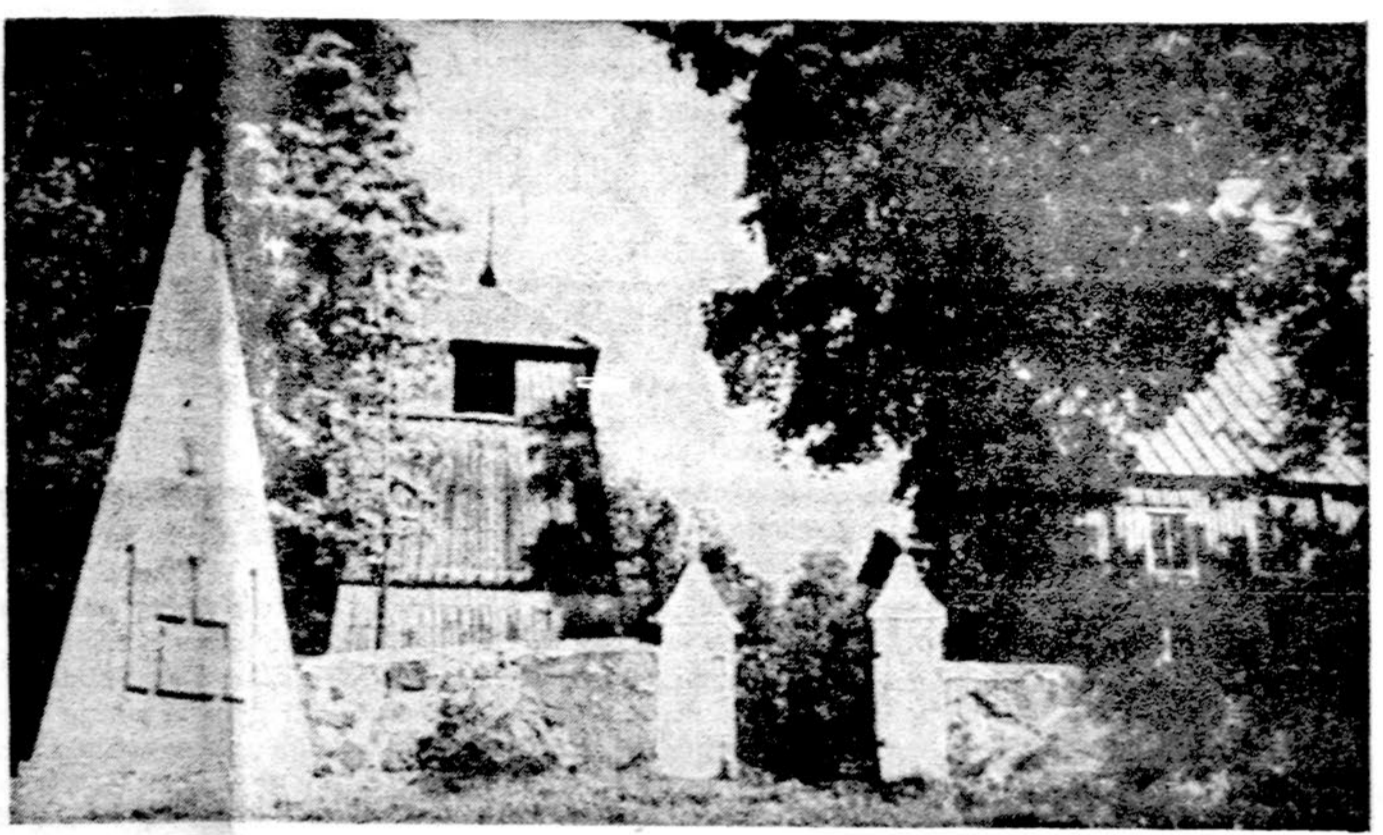
Atakos prieš "LKB Kroniką"

Dar vienas anonimas prieš "reakcingus kunigus ir "LKB Kroniką"

4
Religijų reikalų tarybos igaliotinis K. Tumėnas savo straipsnyje "Sąžinės laisvė ir tarybiniai įstatymai" ("Tiesa", 1974.XI.22.) rašo:
"Tarybiniais įstatymams dėl religijų visiškai pritaria ir dauguma tikinčiųjų. Įstatymų laikosi didžioji dvasininkijos dalis. Tačiau dar pasitaiko tokių kulto tarnų arba tikinčiųjų, kurie lauzo tarybinius įstatymus religijų klausimu, bando kiršinti tikinčiuosius. Vis daugiau dvasininkų atsiriboja nuo tokio plauko veikėjų ir savo laiškuose vyskupijų valdytojams smerkia jų veiklą. (mūsų pabraukta Red.).
Kas yra tie dvasininkai ir kuriuose laiškuose jie smerkia kunigus, laužančius tarybinius įstatymus?"

Bažnyčių objektyvios informacijos — Red.).
Ką visa tai reiškia?
"Kronikos" leidėjai neatsižvelgia į bendrus Bažnyčios interesus, ignoruoja bažnytinę tvarką, klaidina tikinčiuosius ir Bažnyčios talkininkus.
Pastaraisiais metais kai kurie kunigai, vietoje to, kad rūpintųsi savo parapijos tikinčiųjų reikalais, pradėjo kištis į moterų vienuolynų reikalus. (O gal geriau būtų, jei į šiuos reikalus kištųsi Saugumo komiteto pareigūnai? — Red.). Jie įtraukia ir nelegalią veiklą vienuolės bei kai kuriuos tikinčiuosius, renka per juos žinias "Kronikai", ima iš jų pinigų neva savo veiklai finansuoti ir t.t. Taigi, saujelė kunigų drumsčia normalų bažnytinį gyvenimą. Jie, važinėdami po parapijas, jau ne kartą rinko klebonų parašus ant įvairių jų paruoštų dokumentų. Didelė dalis pasirašinėjusių kunigų buvo jų formaliai išprievartauti, nes bijojo, kad jų nepavadintų "raudonais". Kai kuriems kunigams, nenorintiems pasirašyti, buvo grasinama, kad bus viešai atskleistas jų gyvenimo paslaptys (šiuo metodu Lietuvoje naudojasi tik Saugumo komiteto pareigūnai, bet ne kunigai — Red.).
Mano manymu ši veikla kaip tik daro žalą Bažnyčiai ir tikinčiesiems. Ir visai suprantama, kad valdžia imasi priemonių ir stengiasi nutraukti šią veiklą. (Nuo kada ateistinė valdžia pradėjo imtis priemonių, kad Bažnyčiai nebūtų daroma žala? — Red.). Apie tai kalba faktai, kad kai kurios vienuolės, iki šiol dirbusios įstaigose, aukštesnėse pareigose, pastaruoju metu išprašomos iš to darbo.
Tur būt mažai yra tokių, kurie galvotų, kad prieš keletą metų valdžios organams nebuvo žinoma, kad masiniai yra leidžiami ir platinami katekizmai ir maldaknygės, tačiau tai buvo to-

leruojama. Šiandien tik "Kronikos" dėka jau likviduotos tokios spaustuvės ir susidarė sunkumai įsigyti katekizmą bei maldaknygę (kas buvo kaltas, kad tarybinė valdžia, nuo pat jos įsikūrimo Lietuvoje, uždarė visas katalikiškas spaustuvės, o nelegaliai spausdinančius maldaknyges visą laiką kišdavo į kalėjimus? — Red.).
Mąstydamas apie "Kroniką" prienu išvados, kad ji mums nieko gero neduoda ir neduos, o priešingai, savo pasirodymu apsunkina mūsų visų darbą ir atstina santykius su valdžia. Be "Kronikos" išmintingai ir toliau reikiškai dirbant yra galimybė daugiau nuveikti Bažnyčios labui, kaip buvo daroma prieš pasirodant "Kronikai" (Šitaip toliaregiškai dirbant prieš penketą metų į Kunigų seminariją galėjo įstoti vos 5 kandidatai — Red.).
Praeitį skaudžiais faktais įrodė, kad bet koks Bažnyčios narių kišimasis į politinius reikalus neša tik nelaimės ir palieka gilius žaizdas. Todėl kai kam iš konfratų naudinga būtų pasimokyti iš praeities klaidų ir padaryti reikiamas išvadas (Ginti Bažnyčios ir tikinčiųjų teises yra ne politika, o kiekvieno kataliko, juo labiau dvasiško, pareiga. Užsiimti politika šiuo metu reiškia bendradarbiauti su Saugumo organais, važinėti po įvairias komunistų organizuojamas konferencijas, skelbti užsienyje, kad Lietuvos tikintieji turi pilną religijos laisvę — Red.).
Nemanyčiau, kad Jūs, Ordinarai, viso to nematote?
Niekam ne paslaptis, kad šiam dirbusios įstaigose, aukštesnėse pareigose, pastaruoju metu išprašomos iš to darbo.
Tur būt mažai yra tokių, kurie galvotų, kad prieš keletą metų valdžios organams nebuvo žinoma, kad masiniai yra leidžiami ir platinami katekizmai ir maldaknygės, tačiau tai buvo to-

"1934 Barstyčių tikintieji prie šventoriaus pastatė 4 metrų aukščio mūrinį paminklą, kurį puošė meniška Kristaus kančia, Gedimino stulpai ir inkaras... 1974 rugpjūčio 8 Skuodo raj. Vykdomojo komiteto įsakymu paminklas buvo nuverstas ir sunaikintas" (LKB Kronika Nr. 12) (Iš Br. Kvickio archyvo)

Brežnevas neilgai valdys

BRIUSELIS. — NATO vadai pasidalino žiniomis apie Brežnevo sveikatą ir jo galimą kitais metais atsistatydinimą. Žinios surinktos visokiais kanalais. Iki to laiko Brežnevas nori sutvarkyti kai kuriuos reikalus, pvz. su Europos saugumo konferencija, užtikrinti "detente" ir eiti į Rusijos istoriją kaip taikos apaštalas, nori, kad su juo neatstiktų, kaip atsitiko su Chruščiovu.
Kitais metais sovietai šaukia savo partijos kongresą, ir ten Brežnevas, greičiausiai, praneš apie atsistatydinimą.

Buvo įsakymas pašalinti Castro

WASHINGTONAS. — Atsargos generolas Edward Lansdale sako, kad jis buvo gavęs iš prezidento Kennedy įsakymą suorganizuoti Fidel Castro nuvertimą, imtis visų priemonių, neišskiriant ir atentato. Tai nebuvo padaryta. Įsakymas buvo atšauktas netiesiogiai iš prezidento, bet per tarpininką. Kas tas tarpininkas buvo, Lansdale nesakė. Tai buvo planuojama po to, kai sužinota, jog Chruščiovas į Kubą buvo pradėjęs gabenti atomines raketas. Kaip žinome, po Kennedy ultimatumo Chruščiovas raketas išvežė atgal.

DAUG REIKŠMĖS FORDO - SADATO SUSITIKIMUI

MADRIDAS. — Prezidentas Fordas Ispanijos sostinėje išbuvo 22 valandas. Konferavo su generalissimo Franco, būsimuoju karaliumi princi Juan Carlos, ministru pirmininku Carlos Arias ir kitais. Viena svarbiųjų temų buvo amerikietiškių bazių nuomos pratęsimas. Kiek spėjama, nuo vienos aviacijos bazės bus atsisakyta. Dar turėtų pakilti viena laivyno ir viena aviacijos bazė. Konkrečių rezultatų nežinoma, bet Valstybės departamentu atstovas Arthur Martman vėliau sakė, kad Fordas ir Franco buvo tikri, jog dėl detalių bus galima susitarti vėliau.
Madridas buvo Fordo parinkta vieta ir su Sadatu susitikti. Tuo reikalu buvo susitarta su Ispanija, bet Sadatas ten nenorėjo vykti. Tada beliko Fordui pažadą aplankyti Madridą

išpildyti, o su Egipto vadu susitikti Salzburge.
Susitikimo ceremonijose Fordas Francui pasakė, kad "Ispanija yra Amerikos draugas ir partneris. Geografiškai ji natūraliai yra transatlantiško bendruomenė". Franco pripažino, kad jo šalies ryšiai su Amerika yra labai geri, patys geriausi.
Vakar ir šiandien Fordas viešai Salzburge ir kalbasi su Sadatu. Tam susitikimui skiriama labai daug reikšmės, nuo jo priklausys Viduriniųjų Rytų taika ar karas. Tik nelaukiama, kad po susitikimo bus pranešta kas nors neparasto. Jeigu ir būtų kas pranešta, tai Baltieji rūmai dar turės palaukti ir daugiau paskelbti po to, kai birželio vidury su Fordu matysis Izraelio premjeras Jitzak Rabin.

Atleidinėjimai New Yorke

NEW YORK. — New Yorko miesto meras Abraham Beame, negalėdamas biudžeto galų suvesti, nuo šios dienos pradeda atleidinėti 16,590 miesto tarnautojų. Tarp jų 1,000 policijos žmonių, 500 sanitarinės tarnybos, 500 gaisrininkų, 340 kalėjimų prižiūrėtojų, 425 iš transportacijos policijos irkt.

NATO IR ATOMINIAI GINKLAI

WASHINGTONAS. — NATO viršūnių konferencijoje buvo diskutuojamas klausimas apie atominių ginklų panaudojimą Europoje, jei kitos išieities nebūtų. Atominių ginklų panaudojimo reikalą Kongresui pateikė gynybos sekretorius James Schlesingeris dar prieš išvykdamas į Briuselį. Sekretorius pranešė: "Jeigu NATO paprastai ginklai negalėtų sulaukyti Varšuvos pakto karinės persvaros, negalima nenumatyti ir to atvejo, kad tektų panaudoti ir atominius. NATO politiniai vadai turi prisiimti riziką atominius ginklus ir pirmi pavartoti".
Atominių ginklų apsaugojimas nuo pagrobimo sudaro taip pat nemažą problemą. Schlesingeris sako, jog iki 1973 apsauga buvo palyginti nepakankama. Nuo to meto ginklų apsaugai išleista 80 mil. dolerių. Europoje ir kitur jų esama apie 7,000, pradedant bombomis, baigiant kitokiais mažais ginklais. Viena iš apsaugos priemonių — ginkluose tam tikri įtaisymai, kurie ji padaro netinkamu tol, kol tas ginklas bus svetimos rankose. Kai Briuselyje Fordas buvo paklaustas apie tokių ginklų panaudojimą, tai prezidentas, pagalvojęs, laikraštiniams diplomatiškai atsakė, jog jis mano, kad to nereikės griebtis.

mas nuo pagrobimo sudaro taip pat nemažą problemą. Schlesingeris sako, jog iki 1973 apsauga buvo palyginti nepakankama. Nuo to meto ginklų apsaugai išleista 80 mil. dolerių. Europoje ir kitur jų esama apie 7,000, pradedant bombomis, baigiant kitokiais mažais ginklais. Viena iš apsaugos priemonių — ginkluose tam tikri įtaisymai, kurie ji padaro netinkamu tol, kol tas ginklas bus svetimos rankose. Kai Briuselyje Fordas buvo paklaustas apie tokių ginklų panaudojimą, tai prezidentas, pagalvojęs, laikraštiniams diplomatiškai atsakė, jog jis mano, kad to nereikės griebtis.

Socialistų-karininkų kompromisas

LISABONA. — Portugalijos socialistai ir karinė junta sudarė tam tikrą kompromisą, ir kuriam laikui įtempimas sumažės. Paskelbtam komunikate sakoma, kad buvo šokių tokių nesklaidumų ir jie bus ištaisyti. Kariuomenė daro nuolaidų socialistams ir pripažino, kad jie betarpiškai valdyti kraštą neturi galimybės, be partijų negali apseiti. Socialistai reikalavo sumažinti komunistų įtaką, kuri pagal gyventojų susiskirstymą neproporcingai didelė. Iš savo pusės socialistai nutraukia vyriausybės darbų boikotą.

Kambodiečiai pasiilgo namų

BANGKOKAS. — 82 kambodiečiai kareiviai iš Tajo sugrįžo atgal į Kambodiją. Jie nežino, kodėl atsidūrė svetimam krašte, pasiilgo savo namiškį ir mano, kad Khmer Rouge jiems nieko blogo nepadarys. Kai jie peržengė sieną ties Poipet, juos pasitiko komunistų kareiviai draugiškai. Sakoma, kad susodino ir sunkvežimius ir išvežė į Phnom Penh, į tam tikrą "perauklėjimo" stovyklą.

Apie nukritusį U-2 lėktuvą

LONDONAS. — Tom Littorick, kaliojo sparno darbietis, Parlamente kalbėjo, kad Vakarų Vokietijoje nukritęs amerikietiškas U-2 lėktuvas, greičiausiai buvo pašautas Rytų Vokietijos raketa, kad tas lėktuvas buvo siunčiamas šnipinėjimo tikslu. Lėktuvo pilotas laimingai išsoko parašiu. Į jo kalbą atsiliepė Amerikos ir Britanijos oficialūs asmenys ir paneigė įtarinėjimus. Lėktuvas nukrito dėl mechaninių sugedimų, ir jis nebuvo siunčiamas šnipinėjimui.
KAIRAS. — Egipto teismas 3 vyrus nuteisė mirti, 8 iki gyvos galvos, 21 nuo 5 iki 15 metų kalėjimo.

Statys paminklą Hitleriui

KAMPALA. — Ugandos diktatorius Idi Amin yra žinomas kaip didelis Hitlerio garbintojas, tačiau vis vien gauna paramą ir iš Maskvos. Kazin, kaip ten bus toliau su ta Maskvos malone, jei jis įvykdys savo planą — pastatys savo valstybėje Hitlerio paminklą. Jis dar žada ir savo valstybėje pietryčių teritorijos dalį pavadinti šio fiurerio vardu, rašo "Newsweek". Apie 100 mylių nuo tos vietos, dahar Tanzanijos valstybėje, I pasaulinio karo metu įvyko smarkus mūšis tarp volkečių armijos, vadovaujamos gen. Paul von Lettow - Vorbeck ir aliantų, vadovaujant gen. Jan Smuts.

Iš Tajo bazių amerikietiški lėktuvai jau pradeda gribenti į kitas bazes.

Atidarys Sueso kanalą

KAIRAS. — Šią savaitę Egiptas atidarys Sueso kanalą. Kanalas buvo uždarytas lygiai 8 metus. Izraelio laivams nebus duota teisė juo plaukti.

KALENDORIUS

Birželio 2: šv. Marcelinas, šv. Blandina, Ažuolas, Auksuolė.
Birželio 3: šv. Karolis, šv. Olliva, Tautkantas, Develta.
Saulė teka 5:18, leidžias 8:18.
ORAS
Dalinau saulėta, kiek šilčiau, apie 70 laipsnių.

IŠEIVIJĄ PIETŲ AMERIKOJE STIPRINANT

Mažai tautai emigracija be galo nuostolinga, nes atima iš jos geriausias fiziškas ir dažnai dvasines pajėgas. Bet emigracijai atsirasti ir jai stiprėti yra rimtų priežasčių. Gyvenimas senovės ir mūsų laikų Lietuvoje niekada nebuvo ramus, saugus ir sotus. Lietuvos žmonės buvo priversti emigruoti į svetimus kraštus, ten ieškoti darbo ir įsikurti dažniausia visam laikui.

Prieš I pasaulinį karą, Lietuvai neturint savo pramonės, mūsų darbo jėgų perteklius emigruodavo į Rusijos miestus ir kūrėsi Petrapilyje, Maskvoje, Kijeve, Charkove, Rygoje, Varšuvoje ir kituose didesniuose miestuose, net Sibire. Išskirtinai pažymėtina sena Čarbinio lietuvių kolonija Mandžūrijoje. Šiuo metu, kai JAV-bės švenčia savo 200 metų nepriklausomo gyvenimo sukaktį, mes minime masinės lietuvių emigracijos į Ameriką šimtmetį.

Išskirtinai paminėtina masinė lietuvių emigracija į Pietų Amerikos kraštus. Ji prasidėjo 1925-6 m. ir sustojo apie 1931 metus. Tada į Argentiją, Braziliją, Urugvajų ir kitus Pietų Amerikos kraštus emigroavo apie 80,000 lietuvių. Taigi šių ir ateinančių metų savaraimės mūsų masinės emigracijos į Pietų Ameriką 50 metų sukaktį. Deja, per eilę metų mūsų emigracija Pietų Amerikoje gerokai sunyko skaičiumi. Ne vien tikrai „už Uralo žemės gal“ žina lietuviai.

Pamilti ir amžinai mylėti savo tėvų žemę, joje negimus, jos nemačius, nėra lengvas ir paprastas uždavinys. Taigi nereikia per daug stebėtis, kad trečiojo ir ketvirtio emigrantų kartoje nebūdam randame savo senųjų tėvų žemę mylinčių ir jos kalba kalbančių žmonių. Ypač tai ryškiai Pietų Amerikoje, kur lietuviškasis jaunimas gimė ir augo labai sunkiose sąlygose ir po II pasaulinio karo kaip ir negavo naujosios išeivijos prielaidų, kuris būtų sustiprines jų tautinį atsparumą.

Tačiau „nurašyti“ mūsų tautiečius Pietų Amerikoje negalima. Vis dėlto jie dar pakankamai gyvi, veikūs. Veikia jų organizacijos, parapijos, chorai, jaunimo sambūriai, tautinių šokių grupės, leidžiami savi laikraščiai, o kartais net knygų pasirodo.

Dažnai mes patys, Amerikos lietuviai, esame kalti, kad pamiršome vargingesnėse aplinkybėse gyvenančius brolius, seses ir nesuteikėm jiems reikiamos kultūrinės ir materialinės pagalbos.

Taigi reikia sveikinti Pasaulio lietuvių bendruomenės ir mūsų jaunimo organizacijų vadovybes, kad jos vieningai sutarė trečiąjį Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą surošti Pietų Amerikoje.

Išis lietuvių jaunimo kongresas, kaip žinia, įvyko 1966 m. Amerikoje. II-sis 1973 m. Kanadoje ir JAV-bėse. III kongresas šaukiamas š. m. pabaigoje ir 1976 m. pradžioje Pietų Amerikoje. Svarbiausioji kongreso dalis prasidės gruodžio 20 d. Argentinoje. Iš čia kai kurie programos punktai bus perkelti į Urugvajų. Pagaliau 1976 m. sausio 6 d. kongresas bus užbaigtas Brazilijoje.

Mintis ruošti kongresą Pietų Amerikoje labai gera. Galima net sakyti, kad tai yra „penkis minutės prieš dvyliką“, nes, jei būtų laukiama dar 10 ar 20 metų, per tą laiką ateitų vėlnauja karta, dar labiau atitolusi

nuo lietuviybės, ir todėl kongresą ruošti nebebūtų prasmės.

Kongresą organizuoja Pietų Amerikos lietuvių trečioji - ketvirtos kartos jaunimas. Jų tėvai ar seneliai bei protėviai į P. Ameriką atvyko trečiame XX amžiaus dešimtmetyje. 1926 - 1929 m. vien tik į Braziliją įvažiavo apie 44,000 Lietuvos piliečių.

Laikas ir gyvenimo aplinkybės spėjo daugelį lietuvių numarinti ar sutirpdyti svetimų tautų tarpe. Šiandien 68 procentai besikuriančių šeimų yra mišrios (čia turime galvoje lietuvių veikloje dalyvaujantį jaunimą). Lietuviškai kalba 30 procentu, o supranta - 60 proc. jaunimo.

Nežiūrint įvairių aplinkybių, P. Amerikos lietuviai yra neblogai organizuoti. Dalis jų intensyviai mokosi lietuvių kalbos, nes ši kalba bus III PLJK kalba. Manoma, kad III ir IV kartos jaunuoliai sudarys apie 90 procentų visų kongreso dalyvių.

Kongreso didžiausias tikslas - išdiskutuoti, surasti ir nustatyti priemones lietuvių emigracijoje išlaikyti. Tai bus pradėta „nuo savęs“ - kai iš įvairių pasaulio kraštų suvažiavę lietuvių jaunuoliai kalbės ne angliškai, ispaniškai ar portugaliskai, bet lietuviškai. Tėvų - protėvių kalba juos turės surišti bendram lietuviybės išlaikymo darbu. „Nemokėdami savo kalbos, uždarome sau kelią į bet kokią lietuvišką kultūrą, į bet kokią organizacinę veiklą“, rašoma kongreso kvieslyje.

Kongreso programa jau nustatyta. Ji susideda iš įvairių pranešimų, simpoziumų, diskusijų, studijų savaitės, lietuvištinųjų kursų, meninės, darbo ir išsilmingosios dalies. Kongreso tikslai: išjudinti plačiąją lietuvių visuomenę, jungti jaunuomenę, paskatinti mokytis lietuviškai, užmegzti glaudžius ryšius tarp Brazilijos, Argentinos, Urugvajaus, Kolumbijos, Venesuelos, JAV, Kanados, Australijos, Vokietijos ir kitų kraštų jaunimo; paminėti auksines P. Amerikos lietuvių emigracijos sukaktį, nustatyti būdus ir priemones lietuvių bendruomenės stiprinimui, organizuojama reikiama informacija svetimiesiems ir kt. Atrodo, kad kongreso planuotajai savo darbą bus tinkamai atlikę.

Tačiau yra darbų, kurie ne daug pasistūmėję į priekį. Tai kongresui reikalingų lėšų klausimas. Kongreso planuotajai yra apskaičiuavę, kad visos kongreso išlaidos sieksiančios 75,000 dolerių.

Mums yra gerai žinoma, kad Pietų Amerikos lietuviai nėra ekonomiškai pajėgūs. Taigi ne pas turtingus šeiminius važiavusios ar savo vaikus siūšime. Reiks ir už kelionę apsimokėti, ir lauktuvų įdėti. Minėta suma, tiesa, nemaža, bet nėra nepakeičiama JAV. Kanados ir Australijos labiau pasiturintiems lietuviams. Šiuo metu PLB ir III PLJK vadovybė yra paskelbsi lėšų teikimo vąjį ir nustačiusi aukų kvotas kolonijom, kuriom rūpi mūsų jaunimas, o ypač lietuvių išeivijoje išlikimas - ne muziejinė, bet gyvoji lietuviybė, - turėtų kongreso ruošėjų pastangas visomis išgalėmis paremti. Konkrečiomis aukomis, o ne vien tučiais žodžiais, teatsiliepia visi geros valios lietuviai ir jų draugijos. Galime būti ramūs, kad aukos neužs, nes ilgalaikius gyvosios lietuviybės išlaikymo procentus.

— Kiekvienas žmogus susideda iš tos pačios sielos, raumėnų, kaulų ir piėtų. Tik pietuose yra daug skirtumų.

Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos suvažiavimas Chicagoje įvyko gegužės 23-24 d. Chicagoje Sheraton viešbutyje. Nuotr. A. Gulbinsko.

MŪSŲ DALIS TAUTOS ISTORIJOJE

Lietuviai kas metai plačiai paminime mūsų istorijoje tragiškus birželio mėnesio įvykius. Ta proga daug kas prisimena visus žuvusius nuo Rusijos komunistų ir Vokiečių nacijų. Toks mūsų šiandien gyvenančių likimas, kad net Vasario 16-os minėjimas apgaubtas gedulo, nes minime vėl atimtą tautos išsikvotą laisvę. Subrendusieji esame jau per daug matę ir išgyvenę, kad mus kas nugąsdintų ar kad netektume ryžto ir vilties. Tačiau ir mums reikia žinoti, kaip ir ką vertinti.

Mūsų šiandieninė kova vykdoma beveik tik kalbomis. Ir tokia veikla turi savo reikšmę tautos dabarčiai ir ateičiai. Tačiau nors kai kada prisimename ir mūsų mirusius. Jų reikalai yra jau kitokie negu gyvųjų, ir mes, bent tikintieji negyvenkime iliuzija, kad ir mūsų mirusiems pakanka tik patriotinio jų prisiminimo. Toks jų prisiminimas yra naudingas tik mums patiems pasižadinti patriotizme, o jiems reikalinga kitokia, dvasinė mūsų pagalba.

Medžiagiškai mes esame saviesiems dosnūs. Jeigu mūsų valioje būtų palengvinti visų vargą Lietuvoje, ne tik išlaisvinti, bet net ir išpirkti mūsų belaisvius iš okupanto kalėjimų ir tremties, tai, tur būt, patys nustebtume mūsų žmonių dosnumu. Tačiau dažnai patys save paklauskime, kaip dažnai ir kokiu būdu prisimename mūsų žuvusius.

Mes juos tituluojame kankiniais, ir duok, Dieve, kad jų jau ne vieno nebūtų skaistykoje. Bet tokia šventa viltis mūsų neatpalaiduoja nuo pareigos juos prisiminti ir jiems padėti tokiu būdu, kaip jie būtų reikalingi. Jiems yra naudingos mūsų tik dvasinės vertybės: mūsų maldos, artimo meilės ir kitokie geri darbai. Net ir mūsų medžiaginė pagalba - auka saviesiems ar kitiems, mūsų auka politinės kovos, tautiniams ir kultūriniais reikalams - turėtų būti pašventinti ta prasme, kad dvasiniai nuopelnai už tą darbą būtų paaukoti už mūsų mirusius. Siuntinys tebūna gyvenam broliui, o šio darbo dvasinė vertė tebūna už mirusius. Pinig-

patalpintų internatam. Moteris nusijuokė. — Prašė jau. Ir ne tokie, kaip tu, prašė. Ką tu gali? Pagalvokit tik - komjaunuolis. Štai aplink mus vieni ministrai gyvena. Kiekvienas turi namų šeimyninkę. Jos mane dažnai aplanko, tos ponijų tarnaitės. Aš jų prašiau, kad užtartų už mane žodelį. Jos geros merginos, tos tarnaitės. Bet kaip jos neprašo savo šeimyninkų, nei vienas nesutinka padėti. Vienas sako, kad ne tuje sistemoje dirba. Kitas pareiškia, kad nenori rizikuoti savo darbu, o dar vienas tiesiai pasakė: „Va gies šeimai jokia pagalba nesuteiksiu“. Ir tarybiniai organai nepadės jiems, nes šeimos galva vogė iš valtybės, iš savo liaudies. O liaudis - tai mes. Jei jis iš manęs pavogė, tai ką aš dar turiu šitai menkystei padėti? Ir neprašyk. Net pirštą dėl jų nepajudinsiu“. Tai partijos CK sekretorius pasakė, ne kas nors. O tu dar padėti nori. — Kaip jo pavardė? — paklausiau. — Nežinau aš jo pavardės. Tarnaitė ji vis ponu vadina: Ponas sekretorius. Ne draugas, o ponas. Jam taip labiau patinka. — O jūs kreipėtės pagalbos? Rašėte kur nors? — Ir rašiau ir tu ponų tarnaitės rajono komitete buvo. Nieks nepadėjo. Vaikų internatam neima, jų tėvas nusikaltėlis, o man pensijas nepaidina. — Kiek jūs gaunate? — paklausiau aš jos. — Dvidešimt keturis rublius. Tai visi pinigai. — Ir iš tų dvidešimt keturių rublių į mėnesį jūs gyvenate? — nustebau. — Neseniai apsiėmė vyresnysis sūnus. Sužinojo, kad tėvas kalėjime. Jis seniai susipyko su vyru ir išėjo iš namų. Dabar vedė ir gyvena pas žmoną. Kartais pameta mums dešimt rublių, o kartais atneša ką

padarytų atspausdindama tos biografijos koki milijoną lietuvių ir kitomis kalbomis ir patardama ją perkaityti kiekvienam lietuviškos kilmės jaunuoliui. Dabartiniam jaunuoliui tai būtų tarsi vargo legenda, o tai realus kelias, kokiu Jurgis Baltušaitis išėjo ne tik į akademikus, bet savo darbu ir talentu dar jaunas susikūrė visoje Rusijoje tokią reputaciją, kad jo nelietė net bolševikų revoliucijos audra, jis tapo savos tautos ir Lietuvos valstybės atstovu, paliko savo vardą žinomą ir gerbiamą Prancūzijoje ir bendroje kultūros istorijoje. Ir ne kokiu kitu, o lietuviu vardu.

Vasaros pradžioje minime birželio mėnesio ir velesnius trėmusius, o paskui daug kur ruošiamos metinės Lietuvių dienos. Jos buvo pradėtos Amerikoje beveik prieš 70 metų. Tada jų tikslas buvo ir dabar yra surinkti bendram pobūviui visokius lietuvius, kurie išrištų nedarbo klausimą. Tepasiekia jos savo tikslo ir tepadeda pagyvinti mūsų ryšius su visa tauta. Šiandien Lietuvos žmonių šūkis yra *Dievai ir Tėvynei*. Ir mes savo tėvynę Lietuvą, visą tautą, gyvenčią šioje žemėje ir amžinybėje, mylėjime ta pilna gamtine ir antgamtine meile, vie ni kitus surasdami ir stiprinami, gelbėdami savuosius Lietuvoje ir Rusijos bei Sibiro nelaisvėje, gelbėdami mūsų mirusius, kurie dar reikalingi mūsų pagalbos. Mūsų mirusiems Dievas tebūna gailėtingas, o mums teuduoda nesibaigiančio, nepavargstančio entuziazmo.

Č Chicago miesto centre pavergtų tautų demonstracijos įvyks liepos 19 d. 12 val. Paradas bus pareiškimas ištikimumo laisvėjai Amerikai, protestas prieš okupantų priepasąūdį ir reikalavimas laisvės pavergtiesiems. Demonstracijoje dalyvaujanties grupes prašo iki liepos 1 d. įsiregistruoti adresu: V. Vikšninis, The Captive Nations Committee, 4146 N. Elston Ave., Chicago, Ill. 60618

Mūsų dabartinio jaunimo bent kai kuriems atrodo, kad gyvena ir mokosi gana vargingose sąlygose, iš savo tėvų negauna tiek pinigų, kiek pageidautų. Man atrodo, kad mūsų dabartinis jaunimas - nuo vaikų darželio iki universiteto - turėtų mintinai žinoti Jurgio Baltušaities biografiją. Ji nėra išimtinai būdinga tik Jurgiui Baltušaičiui, o bendra visiems jo laiko Lietuvos jaunuoliams. LB Švietimo taryba gerai

nors pavalgyt. Štai ir verčiames. — O mokykloje? Jums nepadeda? — paklausiau aš Aldutės ir Broniuko. — Ne, - atsakė Aldutė. — Tėvų komitetas norėjo surinkti mums pinigų, bet direktorius neleido. Jų tėvas vagis, pasakė, jiems padėt negalima. Ir vėl tylime. Aš jaučiu, kaip viskas manyje apsisiverčia. Tegu Kazukių vagis, tegu nusikaltėlis. Bet kuo kalti vaikai? Jo žmona paralyzuota bejėgė moteris? Nejaugi niekam šioje šalyje nesvarbu, kad žmonės miršta iš bado? Nejaugi ne sotūs tarybiniai ponai, jų kaimynai, nieko nejaucia, matydami šituos namus, kur badas ir skurdas šeiminkauja? — Aš vis tiek nueisiu į rajono komitetą. — aš pakilau. — Gal būt jie peržiūrės savo sprendimą. Juk pragyventi trise už dvidešimt keturis rublius neįmanoma. Jie turi suprasti tai. — Jie tai supranta, - pasakė ji, - bet nieko nedaro. Ir nepadarys. Galite nesivarginti ir neikite pas juos. — Aš pamėginsiu. Viso gero, - atsiveikinau. — Aldute, palydėk svečia, - paprašė moteris. — Iki pasimatymo, mažyte, - švelniai bakstelėjau Aldutei per nosį. — Iki pasimatymo, - nusisypsojo ji. — Kokia tai buvo šypsena! Šypsena vaiko, iš kurio atėmė vaikystę, vaikiškus džiaugsmus. Šypsena, kurioje slypo nuoskauda, kurią jį pažino taip anksti, ir truputis vaikiško žaismo. Ką dar pagavau aš iš tos šypsenos? Negaliu tikliai pasakyti. Labai daug. Ir visiška priešinga tam, ką matai mažylį žvelgančių iš "Lietuvos pionieriaus" puslapių, linksmame juoke.

NĖRA DARNIOS VEIKLOS IR VIENYBĖS

Nesutarimai ir kaltinimai nedarbo nepašalins

B. JABLONSKIS

Jau daugiau kaip 8 mil. darbininkų atleista iš darbų. Daugiausia nukentėjo automobilių pramonės darbininkai. Įmonės uždarytos ir darbininkai atleisti. Tik perėjus prie mažųjų automobilių statybos, pradeda kai kurios įmonės darbininkus kviešti atgal į darbą. Kai kas pranašauja, kad ateity dar milijonas darbininkų bus atleista.

Tačiau prezidentas Geraldas Fordas ramina amerikiečius, jog dar šią vasarą imonių gamyba ir prekyba pagyvės. Padidės ir darbo jėgos paklausa. Ir nedarbas bei infliacija ne tik Amerikoje, bet ir pasauly sumažės. Fordo kompanijos prez. Henris Fordas II nuogaštuoja, jog vykstantis Amerikoje skaldymasis, prieštaravimai, priekabės ir kaltinimai tų asmenų, kurie praeity padarė klaidų, reikalų nepašalinys. Tik didina neapykantą ir nepasitikėjimą kongresu ir administracija. Jis teigia, kad pribrendo laikas rimčiau žvelgti į ateitį ir bendromis jėgomis kantriai dirbti. Svarbiausia grąžinti tautinė sąmonę, vienybę ir pasitikėjimą.

Copley News redaktorius John Pinkerman sako, kad atsisą žmonių, kurie teigs, kad H. Fordo mintys per daug atmištos retorika - atmes jas. Bet jis mano, kad siūlymai protingi ir verti dėmesio. Jei jie būtų greit panaudoti, nedarbas, ekonomija ir infliacija ligi 1976 m. pradžios turėtų išnykti. Apie H. Fordo pranešimą mažai kalbėjo televizija, radijas ir liberališkoji spauda rašė. Tik nuosaikesni laikraščiai ir žurnalai teigiamai vertino. Matomai, tokios milžiniškos pramonės savininko naudingi pasiūlymai nepatiko žinių tarnybai. Jų žinių pagrindą sudaro kriminalas, valdžios žmonių kritika ir kiti neiginiai.

Ar H. Fordas kalbėjo apie automobilių pramonės klaidas, nėra žinių. O jų nuo pat pirmojo automobilio pasirodymo buvo daug padaryta. Kasmet į rinką išleisdamo naujus automobilių modelius. Juos didino ir grąžino jų išorinį plauktį vis į gilesnius ir sraunesnius, pavojų pilnus, vandenis. Turėtų paskirti 20 bil. atmatų perdirbimo į elektros energiją įmonėms statyti. Visiems laikams išsispreštų atmatų rūpestis ir jos pagalbėtu didėjantiems elektros energijos poreikiams tenkinti.

Kol trūksta darbų ir vargina ekonominės negerovės, bent keletiemis metams reikėtų prislodinti pergrįžtus aplinkos apsaugos organizacijų poreikius. Ypač

— Kiekvienas žmogus susideda iš tos pačios sielos, raumėnų, kaulų ir piėtų. Tik pietuose yra daug skirtumų.

RESPUBLIKONŲ Tautybių Konvencija

Lietuvių respublikonų federacija atžymėta kaip pirmiausia

GRAŽINA KRIVICKIENĖ

Gegužės 15-18 dienomis Mayflower viešbutyje, Washingtone, įvyko penktoji Respublikonų tautybių tarybos konvencija. Iš įvairių vietovių susirinko apie 300 asmenų, 32 tautybių delegatų ir svečių. Jų tarpe buvo apie 20 lietuvių.

Viešbutį pirmas buvo sutikęs inž. E. Bartkus, taip pat dr. K. Bobelis su žmona. Tautiniai drabužiais pasipuošusios buvo E. Ariėnė ir G. Genienė, netoliese ir dr. J. Genys. Spaudos skyriaus telefonus atsakinėja L. Jurkienė. Vėliau teko sutikti dr. V. Balčiūną, V. Dargį, E. Migelę, K. Okšą, kun. A. Stašį, E. Šumana, J. Talandį, dr. A. Labokienę, J. Zagarską, A. Zaparacką, E. Žiūrį ir pora kitų.

Valstybės pareigūnų ir respublikonų partijų vadovaujančių asmenų kalbų turėjo progą pasiklausyti susirinkusieji į konvenciją. Vyko tautybių pirmininkų, rezoliucijų komisijos ir kitokių delegatų pasitarimai. Priešpriešių metu gausiais plovimais buvo sutiktas viceprezidentas Nelson Rockefelleris. Jis savo kalboje, trukusioje apie pusę valandos, pasakė, kad Amerika yra imigrantų sukurtas kraštas — tautybių tauta. Respublikonų vyriausybė plačiai atveria duris ateiviams ir šiuo sunkiu ekonominiu gyvenimo laikotarpiu. Anot juo, Amerikos laisvės statula laikanti išskirtą žibintą ir simbolizuojančią su tinka atvykstančius, o jos pjedestale išrašyti žodžiai byloja apie tai, kas Amerikoje kilnu ir didin ga, kviečiant laisvės trokštančius žmones atnešti čia savo nuovargį ir nedalią. Esą, čia susirinkusieji, kaip ir jų tėvai, seneliai, protėviai, rado Amerikoje prieglobstį ir darbą. Vieni atvyko kaip politiniai pabėgėliai, kiti ieškodami tikėjimo laisvės ar ekonominės gerovės.

Jis prisiminė, kad prieš keletus metus, kai į New Yorką buvo atvykęs Chruščiovas kalbėti Jungtinėse Tautos, demonstravo iš Sovietų okupuotų kraštų atvykę imigrantai. „Aš jį turėjau priimti ir, su juo kalbėdamas, tarp kitko pastebėjau, kad iš Sovietų Sąjungos į Ameriką atvyko apie 500,000 žmonių ieškodami laisvės.“ I tai jis man atsakė, kad „jie čia atvyko, ieškodami geresnių atlyginimų, nedaug tetrūko, kad ir aš pats čia bučiau atvykęs“.

Kalbėdamas apie respublikonų partiją, jis pastebėjo, kad pačioje partijoje yra daug žmonių skirtingų pažiūrų, bet tai kaip tik sudaro partijos stiprumą ir Amerikos

kūrybingumą. Iš čia kylančios naujos idėjos. Rockefelleris pasisakė, kad jis stengiasi kiek galėdamas ir patarnauti Amerikai prezidento Fordo einamu keliu. Ilgi plovimai sekė viceprezidento kalbos dali, kai jis pasisakė, kad pritaria čia susirinkusiems atgauti laisvę jų tėvynėse.

Atvykusiems į konvenciją buvo suruoštas priėmimas Baltuosiuose rūmuose. Susirinkus svečiams ir korespondentams į Rytinę salę, prezidentas Gerald Fordas pasveikino respublikonų tautybių grupės vadovaujančius asmenis: kongresmaną Ed. Derwinskį, Clevelando merą Ralph Perk, Anna Chennault, Jay Niemchą ir visus kitus, priklausančius šiai grupei. Jis pareiškė viltį, kad šios organizacijos nariai prisidės savo darbu laimėti 1976 metų rinkimus. Prezidentas prisiminė, kad jam laimėti rinkimus į kongresą padėjo daug etninių grupių žmonių gyvenę Michigane, kaip pvz. olandai. Ten yra ir kitų seniai atvykusių imigrantų, kurie gražiai susiorganizavę, įsikūrę ir susitvarkę. Kaip pavyzdį jis nurodė latvius ir paprašė jų pakelti rankas. Tačiau pastebėjo, kad juos nurodė tik paliustravimui, nes yra lietuvių, lenkų ir daug kitų tautybių visame krašte (kurį jis nepaminėjo). Įvairių tautybių kilmės žmonės sukūrė šią valstybę. Anksčiau ir paskutiniomis dienomis jie kovojo Amerikos kariniuose daliniuose, išvaduoti pagrobta laivą ir igulą. Jis pasidžiaugė, kad ir naujiems ateiviams amerikiečiai rodo savo nuoširdumą. Prezidentas pakvietė visus į didįjį rūmų valgomąjį vaišintis, apgailestaudamas, kad jo dienotvarkė neleidžianti jam ilgiau drauge pabuvoti.

Vakare buvo atskirų tautinių federacijų posėdžiai. Lietuvių šia me posėdyje dalyvavo 17 asmenų. Federacijos pirmininkas dr. J. Genys padarė pranešimą, nurodėdamas atliktus darbus ir siūlomą ateities veiklą. Išdinkė dr. A. Valis — Labokienė pateikė išdo apžvalgą. Pagal konstituciją po dvejų metų turi būti išrinktas pirmininku kitas asmuo ir perrenkama vadovybė. Nauju pirmininku išrinktas J. Talandis, o J. Genys pirmuoju vicepirmininku. Buvę valdybos nariai ir naujai išrinktieji pasiskirstė pareigoms. Sekretoriavo E. Migelė. Kai jau posėdis ėjo į galą, atvykęs kongresmanas E. Derwinski (tautybių grupės pirmininkas) padarė pranešimą ir ilgiai kalbėjosi įvairiais klausimais su lietuviu.

Konferencijos priimtoje rezoliucijoje, kuri busianti pasiūsta prezidentui, valstybės sekretoriui, kongreso nariams, ypač užakcentuota Baltijos valstybių nepripažinimo išlaikymo principas. Politinio seminario metu daugiausia buvo kreipiama dėmesio į politinę respublikonų veiklą.

Konferencijos užbaigimo bankete programą atliko (po vieną asmenį) vengrų ir italų dainininkai, kiniečių ir ukrainiečių šokėjos. Ten buvo pranešta, kad 1974 metais lietuvių respublikonų federacija, pirmininkaujant dr. J. Geniui, pasižymėjo, kaip pavyzdgingiausia ir veikliausia grupė. Dr. Genys buvo iškvieistas į sceną. Tarp tautiniais drabužiais pasipuošusių lietuvių, su-

Linksmas bendravimas berniukų stovykloje Neringoje nuo birželio 29 iki liepos 12.

MŪSŲ KOLONIJOSE

Aurora, Illinois

APDOVANOTAS SKAUTISKU ŽYMENIU

Apylinkės valdybos narys Algis Venckus priklauso Naper-vilės, Ill., jūrų skautų junginiui. Yra junginio vado padėjėjas ir ypatingas įgaliotinis. Be to, eina ir ypatingo apygardos įgaliotinio pareigas.

Šias pareigas Algis eina jau daug metų. Skautų vadovybė, įvertindama jo stropų pareigų ėjimą, apdovanojo aukščiausiu skautų žymeniu "Silver Beaver".

Auroros dienraštis Beacon News įdėjo jo nuotrauką ir pažymėjo, kad 1944 m. Algis Venckus su žvejų laivu iš Palangos pabėgo į Švediją. Iš Švedijos į Ameriką atvyko 1954 m. Vienas sūnus tarnauja Amerikos krantų apsaugos laivyne, o jaunesnis kartu su tėvu dalyvauja skautų organizacijoje ir lanko Lemonto lituanistinę pradžios mokyklą.

ISVARTYTI KRYŽIAI

Pradėjus TV tinklams rodyti paveikslus apie Lietuvių Sv. Kazimiero kapinėse išvartytus kryžius, po kelerių dienų panašus nusikaltimas buvo padarytas Auroros katalikų Olivet Mount kapinėse.

Čia daugiausia nukentėjo vienuolių kryželiai. Greičiausia buvo jaunuolių darbas, nes vartyta tik silpni kryželiai. Sunkesni ir tvirtesni paminklai nelieči.

KUO PATEISINTI TOKI POELGI?

Dr. E. Baltazaras ligi pensijos gydytojo praktika vertėsi Auroroje. Ne vienas jis padėjo skausmo valandoje. Vietos žmonių buvo mėgiamas ir gerai vertinamas, nes niekada neatsisakė ligoniui pagalbtį. Jį lankė nemažai ir senosios kartos lietuvių.

Prieš trejus metus išėjo pensijon. Be praktikos negalėjo nurimti. Atidarė kliniką ir gydė neturtinguosius savo pinigais. Išsekus skirtoms klinikai santuopoms, norėjo ją uždaryti. Bet į pagalbą su aukomis atskubėjo daug auroriškių ir klinika veikta toliau.

Vieną dieną pas dr. Baltazarą į kliniką atvyko Marija Reyes ir paprašė, kad jai pašalintų esantį ant veido po akinį auglį. Auglis buvo pašalintas, bet paliko mažą žymę. Daktaras bandė jį visai pašalinti ar bent sumažinti žymę. Tačiau po trijų kartų minėta pacientė atsisakė jo pagalbos ir padavė

sirinkusiems plojant, jis priėmė federacijai skirtą Eisenhowerio vardo nusipelnusio atžymėjimą — skydą.

daktarą į teismą. Ieškinys siekia 100.000 dolerių. Daktaras turis tik 10.000 sumai apdraudą. Štai kur geri daktaro norai pateko! Kol kas nežinia kuo baigsis teismo nuosprendis.

Si moteris ir kitam daktarui panašiu ieškinį iškėlė teisme. Šitai įrodo, kad anglį naudoja nedoru būdu pinigų uždirbti.

B. Jablonskis

ZALIASIS FOTO ELEMENTAS

Plačiai žinomas amerikiečių chemikas M. Kelvinas pasiūlė originalią idėją. Šiam mokslininkui 1961 m. buvo suteikta Nobelio premija chemijos srityje už žaliųjų augalų fotosintezės proceso tyrinėjimus. Dabar jis siūlo a-

A. + A. JONUI ŠAGAMOGUI mirus, jo žmoną agronomę Salomėją ir gimines nnuoširdžiai užjaučiame ir giliai liudime.

Lietuvių Agronomų Sąjunga Chicagoje

A. + A. JUOZUI SALUČKAI mirus, jo žmonai, mūsų sesei MARIJAI, sūnams: VYTAUTUI ir KESTUČIUI su šeimomis, ir visiems artimiesiems ir giminiams reiškiamo giliausią užuojautą ir jungiamies prieš jų liudėsio.

Rockfordo Lietuvos Dukterų Draugija

Mūsų mielai sponsei, agronomei SALOMĖJAI SAGAMOGIENEI, skausmo valandoje — mirus jos mylimam vyrui JONUI, gilią užuojautą reiškiamo.

Povilas ir Ona Burneikiai, Remualdas Burneikis su šeima ir Zita Peikevičienė su vyru

PUIKI DOVANA SVENCŲ IR KITOMIS PROGOMIS ŠV. RAŠTO NAUJOJO TESTAMENTO

ANTRA LAIDA IŠLEIDO

LIETUVIŲ KUNIGŲ VIENYBĖS Mecenatas — Prel. Juozas Karalius

Naujasis Testamentas yra praktiško formato įristas kietais viršeliais. Vertimas padarytas gražia lietuvių kalba Mecenato dėka laida parduodama prieinama kaina.

Gaunama "DRAUGO" knygyne Kaina — \$5.00

Illinois gyventojai prašomi pridėti 50 centų mokesčiams ir per-siuntimui: (kitur gyvenantieji pridėkite 25 centus).

Gera proga visiems įsigyti Naująjį Testamentą. Siųskit užsakymus:

D R A U G A S 4545 West 63rd Street Chicago, Illinois 60629

Pasinaudokite Draugo "Classified" skyrium.

naloginį procesą panaudoti technikoje.

M. Kelvinas ir jo bendradarbiai pastebėjo, kad, veikiamas saulės šviesos, chlorofilas atiduoda savo elektronus kai kuriems puslaidininkams, esantiems kontakte su juo. Mokslininkai panaudojo cinko deginį (oksidą)

DRAUGAS, pirmadienis, 1975 m. birželio mėn. 2 d.

5

kaip puslaidininką ir sukūrė chlorofilinį fotoelementą, kuriame saulės šviesoje atsiranda apie 0,1 mikroampero kvadratiniam centimetre elektros srovė. Nors, tiesa, po kelių minučių chlorofilas "išsikvepia", t.y. desensibilizuojasi ir nebegali atiduoti elektronų. Tačiau norint prailginti fotoelemento veikimą, buvo pridėta papildomo elektronų šaltinio — hidrochinono.

A. + A. JUOZUI SALUČKAI mirus, gilaus liudėsio prislėgtus Vytautą ir Silvija Salučkus su šeima užjaučiame ir kartu liudime.

Kęstutis, Olga Jauniškiai

Papročių ir pažiūrų paminklai yra pastovesni už medžiagines iškasenas. Tai suprato Ovidijus. Si tiesa ypač galioja pasakoms. Jose yra galimi nemažiau sėkmingi kasinėjimai, negu žemėje.

Vytauto Bagdanavičiaus

KULTURINĖS GELMĖS PASAKOSE

II knyga

yra nuotykinga ekspedicija į proistoriją. 357 psl. Kaina 5 dol. Knyga gaunama Drauge ir pas platintojus. Liet. Knygos klubo nariams trečdaliu pigiau.

Laidotuvių direktoriai MAŽEIKA & EVANS 6845 SOUTH WESTERN AVENUE TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS MASINOMS VIETA RRepublic 7-8600 RRepublic 7-8601

P E T K U S MARQUETTE FUNERAL HOME — TĖVAS IR SŪNUS — TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS 2533 West 71st St. Tel. Grovenhill 6-2345-6 1410 S. 50th Ave., Cicero Townhall 3-2108-09 AIKSTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

E U D E I K I S Laidotuvių Direktorai DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS 4330 South California Avenue Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852 4605-07 South Hermitage Avenue Telefonas YArds 7-1741

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai ANTANAS M. PHILLIPS 3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3491 STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS 2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6877 2424 W. 69th STREET Tel. RRepublic 7-1213 11023 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS 4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572 POVILAS J. RIDIKAS 3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911 JURGIS F. RUDMIN 3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39 VASAITIS — BUTKUS 1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1008

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

Autorius LEONARDAS ŠIMUTIS

Veikalas, kuriame pavaizduota tūkstančiai veikėjų ir veidų, tekste bei iliustracijose, aprašyti Amerikos lietuvių rūpesčiai savo tėvų kraštui Amerikos ir tarptautinių įvykių fone. Skaitydami rasite save, savo brolių, tėvų, dėdę, kaimyną ar Sibiro kenciančio brolio ar sesers lietuvių balsą.

Knyga gaunama DRAUGE, pas ALT skyrių valdybas arba ALT Centro įstaigoje, 2606 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-6900. Kaina \$10.00

APYLINKIUS

× Dr. Janina Reklaitienė, Illinois universiteto profesorė, išrinkta į universiteto senatą. Iš 650 profesorių išrinkta 42, tarp jų ir Reklaitienė. Pažymėtina, kad į Illinois universitetą dėsto lietuvių kalba.

× Švč. M. M. Gimimo parap. Šv. Teresės d-ja šeimų festivalį ruošia sekmadienį, birželio 15 d., 2 v. p. parap. salėje.

× Lietuvos žydų klubas, kuriam vadovauja V. Mišelskis, buvo pasiūlytas sen. Percy laiška, prašydami parodyti daugiau susirūpinimo Lietuvos laisve. Po kiek laiko Lietuvos žydų klubas Chicagoje gavo iš Percy laiška, kuriame senatorius pabrėžia, kad jis yra susirūpinęs žydų reikalais ir Izraelio likimu. Apie Lietuvą laiške nieko nesaiko.

× Lemonte esančios lietuvių akcinės bendrovės Ūkis, Inc., direktoriai naujos valdybos pirmininku išrinko Modestą Jakaitį, o sekretorium ir išdininu Vytą Misiulį. Nauja valdyba rūpinis lietuviško centro planavimu ir statyba, naujų akcininkų telkimu ir kitais bendrovės reikalais.

× "Laivo" žurnalo naujas numeris išėjo iš spaudos. Jame rašo žurnal. red. kun. J. Vaškai, MIC, kun. dr. S. Žilys, Danguolė Sadūnaitė, prel. L. Tulaba, R. Raslavičienė, kun. A. Nockiūnas, MIC, M. Matukas, MIC, kun. Al. Kontautas ir kt.

× Jurgis Janušaitis šiuo metu vasaruoja Floridoje iš kur siunčia linkėjimus. Į Chicago grįš birželio 6 d.

× Vytautas Lapatinskas iš Seattle, Washington buvo atvykęs į Chicago aplankyti savo motinos Jadvygos ir sesers Gražinos ir Doniaus Varnaičių, gyvenančių Woodridge, Ill. Chicagoje jis lankėsi ir tarnybos reikalais.

× JAV LB Vidurio Vakarų apygardos valdybos pirmininkui Romui Kronui pasitraukus iš pareigų ir valdybos, šiuo metu apygardos valdybos pirmininko pareigas laikinai eina valdybos vicepirmininkas Modestas Jakaitis (11816 Hillcrest Drive, Lemont, Ill. 60439, telefonas 257-7877).

× Patikslinimas. Užuojautoje dėl a. a. prel. Zenono Ignatavičiaus mirties, atspausdintoje gegužės 27 d. laidoje, parašas turėjo būti ne Domas, bet Tomas ir Ona Remeikiai.

× Mykolo Krupavičiaus monografijos, kurią parašė Petras Maldeikis ir išleido Lietuvių Krikščionių demokratų sąjunga, sutiktuvės įvyks birželio 6 d., penktadienį, 7 val. Jaunimo centro kavinėje, 5620 S. Claremont. Vakaronėje apie monografiją kalbės kun. dr. Juozas Prunskis, Emilija Pakštaitė, inž. Ant. Rudis. Vakaronėje dalyvaus monografijos autorius Petras Maldeikis.

× Lemonto Maironio liuanistinei mokyklai reikės kelių naujų mokytojų ateinantiems 1975-76 mokslo metams. Norintieji su lietuvišku jaunu prasingai praleisti 33 šeštadienius ir dirbti labai naudingą darbą, prašomi kreiptis pas mokyklos direktorių Vytautą Kamantą, 1110 69th Street, Darien, Illinois 60559, telef. 968-7598.

× JAV LB Tarybos sesijoje, kuri įvyks Clevelande birželio 21 ir 22 dienomis, JAV LB Kultūros tarybos veiklos finansavimo klausimais referuos Anapolijus Kairys ir Vytautas Volertas.

× JAV LB Tarybos sesijoje bus specialus posėdis, skirtas "Reorganizuotos Bendruomenės" klausimais, santykiams su veiksniais ir Tarybos vidaus klausimams nagrinėti.

× A. a. prof. J. Brazaitis bus prisimintas Lietuvių Fronto bičiulių stovykloje, kuri šįmet įvyks Kennebunkporte, Maine.

× Cicero Lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigtuvės bus birželio 7 d., šeštadienį.

× Stasys Patlaba, Chicago, Ill., žinomas Chicago lietuvių organizacijų veikėjas, įteikė auką "Draugui" stiprinti. Dėkui.

× Irena Morkūnas, Toronto, Ont., dėkoda už ankščiau jai nusiųstą "Draugo" kalendorių ir korteles, prisuntę didesnę auką.

× Ilgiausiai šv. Kryžiaus ligoninėje ištarnavusios yra: L. Gaworski — 35 metus, E. Pranskienė — 25 m., M. Stankus, A. Clark, A. Noreikienė, H. Gill — po 10 m.

× Aukomis po 5 dolerius savo dienraštį parėmė: Stasys Jurgilas, Chicagoje ir Walter Ringe, Bloomington, Ill., Nuosirdžiai dėkojame.

× TEVŲ DIENOS šv. Mišių bei maldų novena prasidės birželio 7 d. ir tęsis iki 15 d., Marjonų koplyčioje prie "Draugo". Ši novena skirta švč. Jėzaus Širdies garbei, meldžiant tėvams kūno ir sielos sveikatos, sėkmės darbuose, kantrybės kančioje, gi mirusiems — amžinosios laimės. Maloniai kviečiame įsijungti į šias ypatingas mūsų maldas. Savo tėvų, vyrų, uošvių ir senelių vardus siųskite: Marian Fathers, 6336 S. Kilbourn Ave., Chicago, IL 60629. (pr.)

Lietuviai gydytojai savo suvažiavimo metu Chicagoje gegužės 23-25 d. Jaunimo centro sodelyje pagerbia žuvusių su. Kairėje matyti buvęs P. L. gydytojų sąjungos pirm. dr. G. Balukas ir šalia jo naujasis P. L. gydytojų sąjungos pirm. dr. J. Balčiūnas.

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBĖSE

— Inž. Romas Leveckis iš Bostono su žmona Roma ir dviem sūneliais buvo atvykę Floridon ir viešėjo pas uošvį Vincą Bilskį.

— Dr. Algirdas M. Devenis, dr. Mykolas ir Elenos Devenių sūnus, moterų ligų specialistas, atidarė savo kabinetą Long Beach, Cal., 1052 Atlantic Ave. Lietuviai džiaugiasi jų tarpe įsikūrusiu prityrusiu nauju daktaru, kuris ne tik pasirinko savo tėvo profesiją, bet taip pat yra geras ir susipratęs lietuvis. Dr. Algirdas iki šiol dirbo Delaware State, kur turėjo plačią praktiką ir buvo pagarsėjęs kaip geras ir uolus gydytojas.

KANADOJE

— Vilniaus Krašto lietuvių sąjungos metinis sąskrydis — susirinkimas — gegužinė įvyks birželio 28 d., šeštadienį, pas Česnulius, 70 Main Street, Paris, Ontario. Sąskrydžio pradžia 12 val. Susirinkimo tikslas rezistencija. Jei laisvieji lietuviai

20 m. giedojo "Mes be Vilniaus nenurimsim", o mes pavertęjį ryžtingai atlaikėm visas priespaudas bei tortūras, tai ir toliau tą ryžtą turim išlaikyti ir pasitarti.

— Toronte liuanistinė mokykla išleido 41 abiturientą. Išleistuvių iškilmės įvyko gegužės 11 d. Mokyklą baigė: Vytautas Birgelis, Giedrė Cepaitytė, Rimas Čepas, Vida Čiurlytė, Petras Daržinskas, Vida Dovidaitytė, Daina Draugelytė, Robertas Dūda, Edmundas Gataveckas, Nijolė Genautytė, Raminta Janikaitytė, Vida Janulaitytė, Vida Jasinevičiūtė, Antanas Kairys, Romas Kaknevičius, Gintaras Karosas, Rūta Kulnytė, Edis Lukošius, Jūratė Lukošiušytė, Judita Melnykaitė, Arūnas Morkūnas, Dana Radziūnaitė, Lina Radziūnaitė, Antanas Rašymas, Vida Remeikaitė, Raimundas Smolskis, Audrė Staudytė, Paulius Stauskas, Vytautas Stončius, Vida Stulginskaitė, Martynas Tarvydas, Loreta Tasekaitė, Rimas Ubla, Snieguolė Uderytė, Audrius Vaidila, Aušra Vaitkutė, Birutė Valančiūtė, Tadas Valickis, Audra Varankaitė, Paulius Zalneriūnas ir Gina Žukauskaitė.

kios šventės ruošiamos kas dveji metai.

— Melbourne sėkmingai veikia "Gintaro" tautinių šokių grupė.

— Birželio trėmimų minėjimą ruošia Tautos fondo atstovybė Sydneyje, birželio 8 d. Programoje dalyvaus "Dainos" choras, vedamas Br. Kiverio. Paskaitą skaitys J. P. Kedys, pamaldas atlaikys ir pamokslą pasakys kun. P. Butkus.

— Astra ir Andy Šalčiai, žinomi lietuvių estradiniai dainininkai (brolis ir sesuo), nuolat gyvena Vokietijoje, šiuo metu sėkmingai gastroliuoja Australijoje. Ypač gerai jų koncertai pasisekė Sydneyje ir Melbourne, kur sutraukė daugybę klausytojų.

AUSTRIJOJ

— Austrijos katalikai praėjusiais metais surinko daugiau kaip aštuoniolika milijonų markių paremti misijiniam darbiui Trečiojo pasaulio kraštuose. Ši suma yra 95 proc. didesnė už 1973 metais tam pačiam tikslui Austrijos katalikų surinktą sumą.

VOKIETIJOJ

— Dortmundu ir apylinkėse lietuvių draugija, kuri jau 1971 metais atšventė auksinį jubiliejų, E. ir L. Lukošaičių dėka ne tik išsilaikė, bet Frielingo sveitinėje suruosta pavasario šventė parodė naujo suklestėjimo ženklą. Po trumpo pirmininkės Kuolaitienės žodžio, kun. dr. K. Gulbinas kalbėjo apie vyskupo M. Valančiaus reikšmę lietuvių tautai. Toliau šventės programoje pasirodė Rytų vokiečių tėvynės sąjungos jaunimo grupė (BOH) ir mišri anglų-vokiečių šokių grupė. Nors lietuviško jaunimo tautinių šokių grupė turėjo tik keturias poras, bet skoningi tautiniai drabužiai ir V. Lemkės akordeono muzika prisidėjo prie šaunaus lietuviškų pasirodymo.

Australijos dailininkas V. Meškėnas yra pasižymėjęs portretistas, neseniai jis gavo 1,500 dol. premiją už portretą Sydneyje.

AUSTRALIJOJE

— Australijos Liet. Bendruomenės krašto valdyba pakvietė Simą Kudirką vizitui į Australiją. Labai galimas dalykas, kad Simas vyks dar šiais, o greičiausia, ateinančiais metais.

— Melbourne lietuviai gražiai paminėjo Motinos dieną.

— Australijos liet. R. katalikų federacijos valdyba aplankė naujajį Melbourne arkivyskupą dr. Little. Buvo įteikta dovana — meniško (Jeršovo) darbo kryželis. Pirm. V. Laukaitis nusakė dabartinę okup. Lietuvos būklę ir iškėlė religijos persekiojimą, prašė ganytoją tai priminti tikintiesiems ir skirti maldas. Arkivyskupas tai pažadėjo ir prašė daugiau informacijų.

— V. Alekna vadovauja lietuvių radijo pusvalandžio programoms.

— Adelaidėje buvo suruosta pabaliečių sporto šventė. Ją atidarė P. Australijos premjeras Don Dunston. Savo kalboje iškėlė pabaliečius ir pabrėžė, kad jie daug gera padarė Australijai. Pačios sporto žaidynės taip pat buvo sėkmingos. To-

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

PASŠVENTINTAS PREL. M. KRUPAVIČIAUS PAMINKLAS

Gegužės 30 d. Illinois valstijos dauguma gyventojų sena tvarka šventė Kapų puošimo dieną. Šia proga lietuvių šv. Kazimiero kapinėse, Chicagoje, buvo pašventintas paminklas a. a. prel. Mykolui Krupavičiui. Nors iš ryto ir vėliau lijo, į iškilmės atsilankė tūkstančiai lietuvių.

Paminklo šventinimo iškilmės pradėjo specialaus komiteto narys kun. Vyt. Bagdanavičius, pasveikindamas susirinkusius, paskelbdamas iškilmų tvarką ir kviesdamas sutikti su procesija atvykstantį vysk. V. Brizgį. Iškilmėse dalyvavo Lietuvos gen. konsulė Juzė Daužvardienė, apie 20 lietuvių dvasininkų centrinii ir vietinių organizacijų atstovai, Kolumbo vyčiai, gausus šaulių dalinys, Brighton Parko lit. mokyklos mokiniai, vedami vedėjos S. Jonynienės. Amerikos legijono Don Varnas postas įnešė Amerikos vėliavą (tik kažkodėl nebuvo įnešta mūsų trišpalvė, o būtų ji čia tikusi).

Šv. Mišias netoli paminklo specialiai įruoštoje palapinėje atnašavo vysk. V. Brizgys. Mišių skaitymus atliko šv. Antano parapijos klebonas kun. J. Stankevičius. Pamokslą lietuvių ir anglų kalbomis pasakė specialiai šiam reikalui iš New Yorko atvykęs prel. J. Balkūnas. Jis

supažindino klausytojus su neeiline Mykolo Krupavičiaus asmenybe, pateikė jo didžiųjų darbų įvertinimą, iškėlė didžiuosius velionio tikslus — krikščionybę, lietuviybę, demokratiją. Lietuviybė jam buvusi šventa, lygiai kaip religija. Tėvynės meilė — didžiosios Dievo meilės atžala.

Paminklą pašventino vyskupas V. Brizgys, kartu palaimindamas susirinkusius. Šv. Mišių ir iškilmų metu giedojimams vadovavo muz. J. Skridulis. Svečius sutiko, priėmė ir kitus techniškūs darbus atliko Paminklui statyti komiteto nariai, kurį sudarė: dr. J. Meškauskas (pirm.), St. Rauckinas, J. Sakas, E. Vilimaitė, dr. K. Sidlauskas, kun. V. Bagdanavičius, B. Žukauskas, F. Mackevičienė, dr. B. Palioakas, Pr. Povilaitis, A. Rugytė, dr. Ald. Rugienė, Ant. Balčytis ir P. Jokubka. Iškilmės baigtos Tautos himnu.

Paminklo projektą konkurso keliu sukūrė architektai tėvas ir sūnus — Jonas ir Rimas Mulockai. Prie jo projekto įvykdymo prisidėjo daugelis lietuvių (žr. V. Bagdanavičiaus rašinį "Tautos ir valstybės brandintojas, "Draugas", geg. 29 d.).

Paminklo pagrindinis įrašas: Kun. Mykolas Krupavičius, 1885 — 1970, kurio viršuje iš metalinių raidžių sudėti testamentiniai žodžiai: "Lietuvi, tebūnie Tau pirmaisiais tėvas ir motina, bet virš jų tebūnie Tau Tavo tėvynė Lietuva". (bk)

— Prieš Pietų Vietnamo kapituliaciją, Vakarų Vokietijos žmonių pagalbos organizacija Caritas ir katalikų sąjūdis "Brot fuer die Welt" (Duona pasauliui) į Pietų Vietnamo pasiuntė dvyliką tonų vaistų ir specialaus maisto vaikams. Pastaruoju metu, Vakarų Vokietijos katalikai, Pietų Vietnamo žmonių pagalbai finansuoti, paaukojo daugiau kaip penkis milijonus markių. Šiaurės vietnamiečiams užėmus Pietų Vietnamą, bet kokie ryšiai su šiuo kraštu turėjo būti nutraukti ir pagalbos teikimas sustabdytas.

PAS LATVIUS

— Mūnsteryje, V. Vokietijoje gegužės 23-25 d. jau penktą kartą suvažiavo latvių mokyklinis jaunimas, ir latvių gimnazijoje praleido tris dienas, draugaudami ir dalyvaudami įvairiuose žaidimuose bei varžybose. Sąskrydžio programoje žymiai dalis skirta dainų ir tautinių šokių mokymui. Be to mokyklos varžėsi liaudies dainų, pasakų, legendų, mįslių, patarlių žinojimu. Suruosta vaikų jaunimo pieštų paveikslų ir foto nutraukų paroda. Naujybė šį kartą buvo folkloro vakaras vokiečių mokyklų jaunimui jų Paskalio gimnazijoje, kur pasirodė sąskrydžio senesnieji dalyviai, tautinių šokių kuopa Circentis (Svirplelis), Muensterio latvių gimnazijos mokinių choras ir vyrų ansamblis. Po šios programos, skirtos vokiečių jaunimui, kitą vakarą dalį buvo latvių - vokiečių jaunimo susipažinimas ir bendravimas. Po sąskrydžio sukvietas mokytojų, tėvų, latvių gimnazijos ir organizacijų atstovų informacinis susirinkimas, kuris aptarė naujas galimybes latviškojo auklėjimo darbe. (T.)

LENKIJOJE

— Lenkijoje daugiau kaip 40 kunigų iš įvairių krašto vietų dalyvavo Varšuvoje surengtose studijų dienos suaugusiųjų katekizacijos klausimais. Lenkijoje daug laiko ir vietos skiriama suaugusiųjų religiniam paruošimui.

OKUPOUOTOJE LIETUVOJE

— Mokyt. J. Šliavas surinko daug etnografinės medžiagos apie Zeimelį ir Mūšos apylinkių vietas. Šiuo reikalu jis paruošė spaudai jau 5 darbus: Zeimelis, Mūšos ištakos, Beržtalio - Lielupės kloniai, Šiaurės Lietuvos lygumos ir Iš Mūšos senovės. Paliečiama archeologija, etnografija, istorija, kalba, tautosaka, mitologija, architektūra. Autorius plačiai išnagrinėjo senųjų duobenuotojų akmenų paskirtį, aprašė žymesnius šio rajono kraštotyrimus ir kt. Tačiau neatrodo, kad okupacijos sąlygomis būtų sudarytos galimybės šiuos kraštotyrimus darbus išleisti, kai kraštotyria visur ir visada turi užleisti savo vietą komunistiniams leidiniams.

— Vilniuje š. m. pradžioje buvo 433.200 gyventojų. Kauno miesto gyventojų skaičius tuo pačiu laiku siekė 344.400.

— Kolorado vabalas ir kiti amarai jau užpuolė laukų pasėlius. Apie tai praneša Trakų, Vokės ir Dotnuvos stebėjimo punktai.

— Šienapiūtė jau pradėta okup. Lietuvos kolchozų ir sovchozų laukuose. Šia proga sovietinė spauda paskelbė daugybę raginimų šieno apdoravimo reikalui.

DOVANOS IŠ "DRAUGO"

Dovanų rinkinys "Draugo" administracijoje kas savaitę didėja. Dabar galima gauti dovanų giminėms ir pažįstamiems visokioms progoms. J. Budrys atvežė gražiai papuoštą lietuviškų lėlių, J. Vizgirda ir L. Montrimas atsuntė rankdarbių, Z. Dapkienė paliko rinkinį keramikos darbų. Atvykite į "Draugą", 4545 W. 63 St. Chicago, Ill. 60629.

Clevelando Altos skyriaus valdyba posėdžiauja. Iš kairės: A. Bakūnienė, I. Bublienė, Al. Rukšėnas, kun. G. Kijauskas, J. Malškis, A. Jonaitis.

M. Gaidikienė, gyv. Putnam, Conn., neseniai buvo paminėta Chicagoje. Nuotr. J. Venckaus, S. J.